

Moderné vzdelávanie pre vedomostnú spoločnosť / Projekt je spolufinancovaný zo zdrojov EÚ

Kód ITMS: 26130130051

číslo zmluvy: OPV/24/2011

Metodicko – pedagogické centrum

Národný projekt

**VZDELÁVANÍM PEDAGOGICKÝCH ZAMESTNANCOV
K INKLÚZII MARGINALIZOVANÝCH RÓMSKÝCH KOMUNÍT**

Tatiana Kušníriková

Praktiká z biológie pre 7. roč. 3. časť

2014

Vydavateľ: Metodicko-pedagogické centrum,
Ševčenkova 11, 850 01 Bratislava
Autor UZ: <Mgr. Tatiana Kušníriková>
Kontakt na autora UZ: <ZŠsMŠ Lipovce, Lipovce 125,
okr. Prešov,
zssmslipovce@gmail.com>
Názov: < Praktiká z biológie pre 7. roč.
3.časť >
Rok vytvorenia: <2014>
Oponentský posudok vypracoval: <Mgr. Gabriela Pavelková >
ISBN 978-80-565-0633-2

Tento učebný zdroj bol vytvorený z prostriedkov projektu Vzdelávaním pedagogických zamestnancov k inklúzii marginalizovaných rómskych komunít. Projekt je spolufinancovaný zo zdrojov Európskej únie.

Text neprešiel štylistickou ani grafickou úpravou.

Obsah:

1. Poznávanie kostí a nácvik prvej pomoci pri poraneniach kostí	4
2. Zložky potravy	8
3. Prvá pomoc pri veľkom a malom krvácaní	13
Zoznam bibliografických odkazov	16

1. Vystrihni kosti na obrázku, poskladaj z nich kostru človeka a nalep ju do zošita :

2. Na obrázku zakrúžkuj kosti dolnej končatiny červenou farbou a kosti hornej končatiny modrou farbou.

Obr. 2

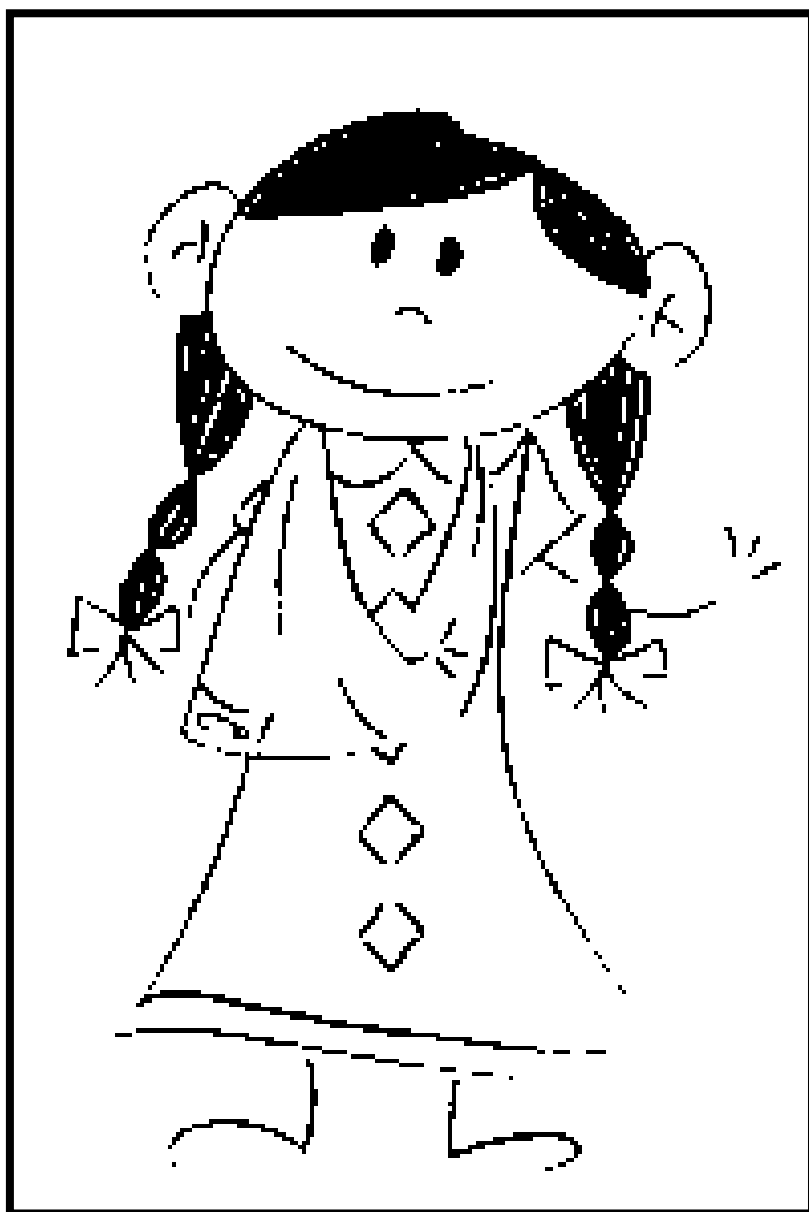
3. Na ktoré telefónne číslo zavolaš, keď chceš zavolať prvú pomoc ?

Obr. 3

4. Správne usporiadaj postup poskytnutia prvej pomoci pri otvorenej zlomenine predlaktia :

1. Končatinu dám do šatkového závesu
2. Upokojím zraneného. zabezpečím, aby pokojne sadol, a stabilizujem končatinu - podopriem.
3. Privolám lekársku pomoc.
4. Obalím predlaktie mäkkým obvázom a zaviažem pevným ovínadlom.
5. Priložím sterilnú gázu a vrstvu vaty

1. _____

2. _____

3. _____

4. _____

5. _____

Obr. 4

Po správnom zoradení môžeš vymaľovať ubolenú kamarátku ☺

5. Vyber správnu možnosť :

Všeobecnou zásadou pri ošetrovaní zlomenín je *znehybniť/spriechodniť* postihnutú časť.

Zlomeninu a vyklbeninu *vždy naprávame/ nikdy nenaprávame*.

Zabezpečíme zranenému protišokové opatrenia : *teplo/zima, ticho/hluk, tíšiť bolesť/ nereagovať na bolesť, zavolať lekársku pomoc/odviešť raneného domov*.

5. Prezri si obrázok a odpovedz na otázky pod ním.

Obr. 5

I) Na obrázku je znázornená :	a) otvorená zlomenia b) zatvorená zlomenina
II) Otvorenú zlomeninu :	a) najprv napravíme a potom ošetríme krvácanie
b) nikdy nenaprávame
III) Pri otvorenej zlomenine :	a) upokojíme raneného, priložíme sterilnú gázu a vatú, obalíme mäkkým obvazom, zviažeme ovínadlom, dáme do šatkového závesu,, privoláme pomoc
b) upokojíme raneného, priložíme dlahu, stlačíme ranú, zviažeme ovínadlom, dáme do šatkového závesu,

2. Zložky potravy

1. Bludisko ti ukáže, ktoré potraviny sú hlavným zdrojom tukov, bielkovín, a cukrov ako základných zložiek potravy.

Obr. 1

2. Už vieš, že zdrojom vitamínov je najmä ovocie a zelenina. Správne spoj vitamín a jeho zdroj.

vitamín A

vitamín B

vitamín C

vitamín D

vitamín A

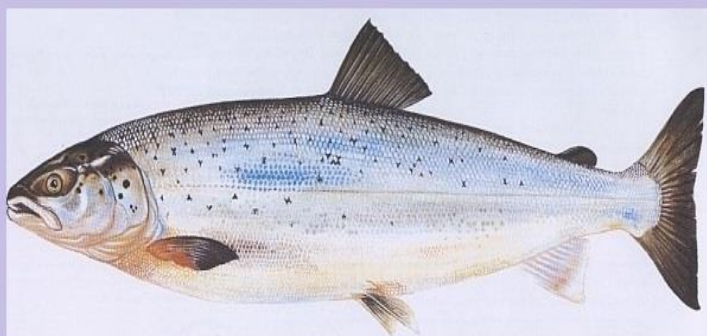
vitamín B

vitamín C

vitamín D

Obr. 2

3. Prezri si tabuľku. Pod tabuľkou máš úlohy.

MÄSO	Kj – kilojouly	bielkoviny	tuky	sacharidy
100g kuracie prsia	460	22	1	-
100g bravčové plecko	1000	16	20	-
100g hovädzieho plecka	634	21	8	-
100g šunka	1200	17	21	-
100g klobása	1800	12	42	-
100g párky	1300	13	25	2
1 bravčový rezeň pečený 150g	1500	30	22	4
1 bravčový rezeň vyprážaný, 150g	2000	30	27	14
DIVINA A HYDINA	kJ – kilojouly	bielkoviny	tuky	sacharidy
100g morčacie prsia	450	25	5	
100g kuracie prsia	460	22	1	-
100g srnčieho chrbta	600	22	4	-
100g morky	600	24	6	-
1 porcia pečenej husi	2800	30	65	2
SLADKOSTI, SLANÉ	kJ – kilojouly	bielkoviny	tuky	sacharidy
1 ČL cukru, 5g	250	-	-	5
1 PL medu, 20g	260	-	-	16
1 horalka – tatranka (50g)	2200	8	30	55
100g zmrzliny	870	4	12	20
100g čokolády – mliečnej	2300	9	33	55
1 balíček maslových keksov, 200g	3900	22	22	140
1 kúsok koláča – 50 g	1000	6	16	39
Chipsy 100g	2100	5	25	63

RYBY	kJ – kilojouly	bielkoviny	tuky	sacharidy
1 pstruh, 100g	470	20	3	-
Treska, 100g	320	17	-	-
1 konzerva tuniaka v oleji, 100g	1300	24	21	-
NÁPOJE	kJ – kilojouly	bielkoviny	tuky	sacharidy
0,1 l jablkovej šťavy	98	-	-	6
0,1 l pomarančovej šťavy	200	1	-	12
0,1 l sladených nápojov	190	-	-	12
0,5 l piva	1000	3	19	25
OBILNINY	kJ – kilojouly	bielkoviny	tuky	sacharidy
100g ovsených vločiek,	1400	10	10	70
1 porcia cestovín, 60 g surových	1000	8	2	43
1 plátok celozrnného chleba, 50g	500	4	1	23
1 balíček slaných tyčiniek, 125g	1900	12	1	94
1 porcia hranolčekov, 150 g	2300	4	50	25
OVOCIE A ZELENINA	kJ – kilojouly	bielkoviny	tuky	sacharidy
100g jahôd	150	1	-	8
100g čerešní	270	1	-	15
100g hrozna	300	1	-	17
1 stredne veľký banán, 150g	620	2	-	35
1 stredne veľké jablko, 125g	160	-	-	16
1 stredne veľká broskyňa, 125g	240	1	-	13
100g špargle	80	2	-	3
100g špenátu	109	3	-	3

100g kalerábu	109	2	-	4
100g póru	160	2	-	6
MLIEKO A MLIEČNE VÝROBKY	kJ – kilojouly	bielkoviny	tuky	sacharidy
0,1 l mlieka (0,5 % tuku)	160	3	0,5	5
150g jogurtu	450	7	6	7
150g ovocného jogurtu	600	4	5	21
100g eidam (45 %)	1700	27	25	3
VAJCIA A VAJEČNÉ JEDLÁ	kJ – kilojouly	bielkoviny	tuky	sacharidy
1 vajce	350	7	6	-
1 bielok	70	3	-	-
1 žltok	290	3	6	-
Miešané vajíčka (2 vajcia, 15g masla)	1200	14	24	-
Volské oko so 40g šunky a 10 g masla	1150	15	22	-

Zdroj : <http://schudnutie.peknetelo.eu/energeticka-hodnota-potravin.html>

Vyber 5 potravín s najvyššou energetickou hodnotou. (pozor na množstvo) :

Ktoré potravina obsahuje v 100g najviac bielkovín?

Ktorá potravina je najbohatšia na tuky?

150 g zemiakových chipsov znamená 1 000 kJ (obsahujú ale veľa tuku) - nájdí v tabuľke zdravšiu alternatívu, ktorá ti tiež poskytne energetickú hodnotu 1000kJ , ale bude podstatne lepšia pre tvoje zdravie. :

Skús podľa tabuľky zistiť, koľko bielkovín si už dnes organizmu dodal. _____

4. Usporiadaj nasledujúce potraviny od energeticky najbohatších látok po energeticky najchudobnejšie. (údaje zodpovedajú 100g)

Obr. 3

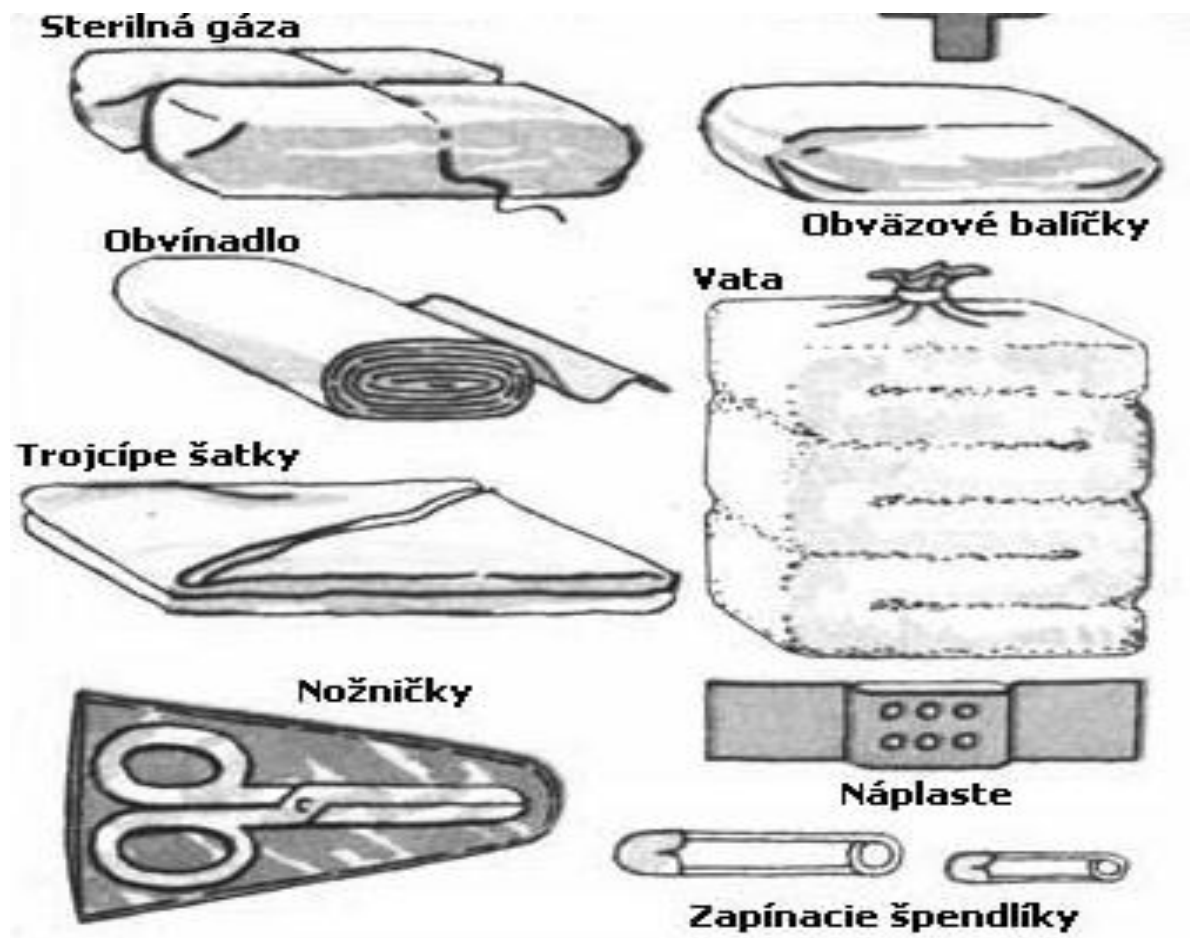
1. _____
2. _____
3. _____
4. _____
5. _____

1. Pozorne si prezri obrázok. Vymaľuj v lekárničke pomôcky, ktoré potrebuješ k ošetrovaniu zranenia.

Obr. 1

Lekárnička :

Obr. 2

2. Správne usporiadaj postup poskytnutia prvej pomoci pri veľkom krvácaní zo žily a tepny :

I) Ošetrím krvácanie v sede alebo ľahu, podľa toho či sa jedná o poranenie na hornej alebo dolnej končatine

II) Priložím na ranu tlakový vankúšik obviažem sterilným obvazom. (Obr. 3)

Obr. 3

III) Zabezpečím lekársku pomoc.

IV) Použijem priamy tlak pritlačením prstov (sterilného obvazu, dlaňou) priamo na ranu.

V) Znehybním poranenú končatinu. (obr. 4)

Obr. 4

VI) Zdvihnem končatinu (hornú až nad úroveň srdca)

VII) prikryjem raneného na zmiernenie šoku. (obr. 5)

Obr. 5

Správne poradie :

1. _____
2. _____
3. _____
4. _____
5. _____
6. _____
7. _____

Zoznam bibliografických odkazov

Poznávanie kostí a nácvik prvej pomoci pri poraneniach kostí

Obr. 1 <http://www.getmedicalmodel.com/327-604-thickbox/a11103-scattered-bone-model-of-human-skeleton-free-bone.jpg> [27.3.2014]

Obr. 3 <http://www.erh.noaa.gov/pbz/images/cellphone.gif> [27.3.2014]

Obr. 5

http://www.oskole.sk/userfiles/image/Zofia/J%C3%BAI/Biol%C3%B3gia/Zaklady_prvej_pomoci_II_zlomeniny_html_1edebe8c.png [27.3.2014]

Zložky potravy

Obr. 1 <http://metabolizmus.sk/wp-content/uploads/vajcia.jpg>

http://4.bp.blogspot.com/--wgvrLpoSXC/UTZfn6JSfKI/AAAAAAAAAB_A/eaBwL4dkoD8/s1600/DSC_0338.JPG

http://pravdu.cz/sites/default/files/p1218dde4_syrvf.jpg [27.3.2014]

<http://mmetla.files.wordpress.com/2013/03/cokolada.jpg> [27.3.2014]

<http://2.bp.blogspot.com/-yBXb70HF3DQ/UFcVRyvnz1I/AAAAAAAAABGE/6XYREjnXJyM/s1600/p%C4%B1c.JPG>

<http://www.sme.sk/cdata/3408148/03.jpg> [27.3.2014]

http://cdn.coolinarika.net/image/slanina-3f3013a5a85f9be57b0d01d205769a32_header.jpg?v=0 [27.3.2014]

<http://kebab.sk/wp-content/uploads/hranolky.jpg> [27.3.2014]

<http://abysportnebolel.sk/wp-content/uploads/2012/12/fazula-1.jpg> [27.3.2014]

Obr. 2 <http://img.mediacentrum.sk/images/gallery/200/390901.jpg> [27.3.2014]

http://www.lumigreen.sk/obchod_homedir/data/1484/obrazky/3116.jpg [27.3.2014]

http://2.bp.blogspot.com/-mQ98FQHTnts/T8zlZi1-JDI/AAAAAAAAAGs/_RkGPrdIAaU/s1600/vla%C5%A1sk%C3%A9%20o%C5%99echy.jpg [27.3.2014]

http://img.aktuality.sk/stories/NAJNOVSIE_FOTKY/ILUSTRACNE/article/mlieko_ilustracka_pohar_12_dreamstime.jpg [27.3.2014]

<http://blog.sme.sk/blog/7/10041/omega-vajcia-0.jpg> [27.3.2014]

<http://www.sportujeme.sk/a-galeria/zemiaky87716638.jpg> [27.3.2014]

<http://www.sportujeme.sk/a-galeria/zemiaky87716638.jpg> [27.3.2014]

<http://www.sportujeme.sk/a-galeria/zemiaky87716638.jpg> [27.3.2014]

http://1.bp.blogspot.com/-cGGS3f_uqK0/UIzek1V4AbI/AAAAAAAAAGU/_zr21sNrdvo/s1600/323878_import-kapusta-kysla-misa-shutterstock-kysla.jpg [27.3.2014]

<http://img.topky.sk/zivot/138121.jpg/paradajka-rajcina-zelenina-shutterstock.jpg> [27.3.2014]

<http://elizabehtin.files.wordpress.com/2011/06/salat.jpg> [27.3.2014]

<http://svet-ryb.ic.cz/losos.jpg> [27.3.2014]

Prvá pomoc pri veľkom a malom krvácaní

Obr. 1 <http://detskechoroby.rodinka.sk/uploads/pics/porezanie-prst.jpg> [27.3.2014]

Obr.2 http://nd01.jxs.cz/852/001/7a47c33e9a_43309051_o2.jpg [27.3.2014]